
ZABEZPIECZENIE WIERZYTELNOŚCI – ZASTRZEŻENIE PRAWA WŁASNOŚCI RZECZY

Zastrzeżenie prawa własności rzeczy.

Zastrzeżenie własności to forma zabezpieczenia wierzytelności dostępna wyłącznie w przypadku sprzedaży rzeczy. Skorzystanie z tego rodzaju zabezpieczenia nie będzie możliwe w przypadku świadczenia usług. W przypadku zastosowania tej instytucji kupujący otrzymuje wprawdzie rzecz we władanie, ale właścicielem rzeczy do czasu zapłaty ceny pozostaje sprzedawca.

Forma ustanowienia.

Zastrzeżenie prawa własności rzeczy powinno zostać stwierdzone pismem. Kluczem jest by na taki zapis zgodę wyraził również kupujący. Warto więc pomyśleć o odpowiednim zapisie w umowie sprzedaży, bo adnotacja wyłącznie na fakturze VAT może być niewystarczająca. Aby zabezpieczyć się przed innymi wierzycielami kupującego konieczne jest zachowanie daty pewnej, która wyraźnie wskazywać będzie na datę zawarcia zastrzeżenia prawa własności przez sprzedawcę.

Zastrzeżenie własności rzeczy jako zabezpieczenie.

Zastrzeżenie własności rzeczy sprzedanej powoduje, że wierzyciel (sprzedawca) w przypadku braku zapłaty może żądać alternatywnie zapłaty ceny lub wydania towaru. To po jego stronie pozostaje decyzja, co do wyboru jednego z ww. praw. To wierzyciel musi ocenić, który wariant będzie dla niego korzystniejszy w danym stanie faktycznym. Wpływ na to może mieć zarówno sytuacja finansowa dłużnika jak również aktualny stan rzeczy sprzedanej.

Realizacja zabezpieczenia.

Jeżeli dłużnik (kupujący) nie w terminie zapłaty ceny sprzedaży, wierzyciel (sprzedawca) ma prawo skorzystania ze swoich uprawnień jakie daje mu zastrzeżenie własności rzeczy. Może on bądź to wezwać do zapłaty ceny, bądź to żądać wydania rzeczy. Wybór rozwiązania należy wyłącznie do wierzyciela.

Wydaje się, że na etapie przedsądowym możliwa jest modyfikacja żądań wierzyciela, który pomimo pierwotnego wezwania do zapłaty może następnie żądać wydania rzeczy (i *vice versa*). Jednak w przypadku skierowania sprawy na drogę sądową wybór wierzyciela staje się ostateczny i jest wiążący dla obu stron.

Plusy i minusy zastrzeżenia własności rzeczy jako zabezpieczenia wierzytelności.

Zastrzeżenie własności rzeczy daje wierzycielowi niejako podwójną szansę uratowania swoich środków. Oczywiście celem handlu jest wydanie towaru i uzyskanie zapłaty. Są jednak sytuacje, w których słaba sytuacja majątkowa dłużnika może uzasadniać zwrot rzeczy w miejsce zapłaty. Lepiej bowiem faktycznie posiadać rzecz, niż jedynie teoretyczną szansę na zapłatę.

Zastrzeżenie własności rzeczy jest niekiedy mocno ograniczone ze względu na rodzaj sprzedawanego towaru. Ta forma zabezpieczenia nie sprawdzi się np. w branży spożywczej (ze względu na szybkie zużycie towaru) lub w przypadku rzeczy wbudowywanych w inne rzeczy (np. zaprawy murarskiej, której wykorzystano do budowy domu).

Zawarcie odpowiedniej umowy z kupującym zawierającej zastrzeżenie własności rzeczy nie jest związane z żadnymi dodatkowymi kosztami. Warto więc je stosować choćby po to, by w wyjątkowych okolicznościach umożliwić sobie wybór rozwiązania sytuacji.

radca prawny Mateusz Data

Leszno, dnia 26 listopada 2019 r.